

Bon-BOM

2020. december | A Bolyai Önképző Műhely lapja | 10. évfolyam, 3. szám

Fiumei Úti Sírkert
2. oldal

Luca-napi népszokások
8. oldal

BOMovie Extra S02E04
6. oldal

Simón Bolívar
11. oldal

A történelem körülvesz – A Fiumei Úti Sírkert

A főváros szívében rejlik a Fiumei Úti Sírkert, hazánk legjelentősebb temetője, ahol számos híres magyar lelt végső megnyugvásra. Az ismertsége és a könnyű megközelíthetősége ellenére mégis csak kevesen merészkednek felfedezni a sírkertet, talán a méretei, talán a funkciója miatt. Ez a hely viszont többet takar annál, mint amit elsőre gondolnánk. Örökségünk egy nagyon fontos részét képvisi, viszonylag kis helyre sűrítve.

A gyakran csak Kerepesi úti temetőként emlegetett terület története egészen az 1848-as szabadságharcig nyúlik vissza. A most már előnyösnek mondható központi elhelyezkedés a kezdetekben még a városnak csak a szélét fedte le, ezért a temető nagyon nehezen volt megközelíthető, és nem örvendett nagy népszerűségnek.

A temetőt hivatalosan 1849-ben avatták fel, rövidesen a szabadságharcot követően. A létesítmény az elején közel négyszer akkora területet fedett le, mint manapság és egy köztemetőként szolgált. Noha az első közel két évtized során pár híresebb személyt is eltemettek a Kerepesi úti temetőben – például Vörösmarty Mihályt 1855-ben –, csak egy kicsivel később, az 1867-es kiegyezést követően vált kiemelkedően jelentőssé a város, és egyben az ország történelmében.

Ezt a változást az idézte elő, hogy a kiegyezést követően lezáródott Bach-korszak áldozataira kívántak méltóan emlékezni. Az enyhülő körülményeknek köszönhetően több vértanú is méltó újratemetésben részesülhetett, elsőként gróf Batthyány Lajos volt, vértanú

Kossuth-mauzóleum

Blaha Lujza síremléke

nú és a felelős magyar kormány miniszterelnöke még a szabadságharc idejéről. Az ünnepélyes újratemetésnek hatalmas jelentősége volt, és rövidesen több fontos történelmi személy is ezen a helyen lett végső nyugalomra.

Közjük tartozott Deák Ferenc is 1876-ban, akinek a temetését követően szokássá vált, hogy a nagy jelentőségű személyek itt, a Kerepesi úti temetőben leljenek végső nyugalomra. Így, bár még hivatalosan nem, de a köztudatban mégiscsak egy „Nemzeti Pantheon” jött létre gróf Széchenyi István szavaival élve, aki már nem élhette meg ennek a születését.

Az 1870-es évek során nemcsak politikusokat és szabadságharcosokat, de számos nagy művészt és író is eltemettek itt. Kezdetekben közjük tartozott az akkor még korabeli Arany János és

Petőfi Sándor, a 20. században pedig például Ady Endre és József Attila is. Természetesen a művészeket kívül számos egyéb nagy tudós és politikus is itt nyugszik. A sírkert központjában található a legnagyobb műemléke, a Kossuth-mauzóleum, ott nyugszik Kossuth Lajoson kívül a felesége és a lánya is. Magát a mauzóleumot számos szobor díszíti, többszöri felújításon esett át, és továbbra is a helyszín egyik legismertebb látnivalója.

A sírkert a második világháború során több sérülést is szenvedett, amelyek közül sok a mai napig is látható. A háborút követő időszakban viszont sajnos elhanyagolták a temetőt, aminek a rendszerváltás vetett véget. Napjainkban a temető szabadon látogatható, metróval, villamossal egyaránt megközelíthető.

Lehet néhány visszariadnak attól, hogy egy temetőt látogassanak meg, de sírkert valójában leginkább egy parkra hasonlít. Térképpel könnyedén bejárható, annak segítségével egyszerűen megtalálhatjuk nagyjaink sírjait. A Fiumei Úti Sírkert egy egyedi lehetőséget biztosít arra, hogy a hőseinkről emlékezhessünk, legyenek ők akár költők, tudósok vagy szabadságharcosok. Viszont a méretei miatt érdemes előre megterveznünk az útvonalunkat, nehogy elveszünk a minket körülvevő történelemben.

Varga Vajk

A képek Bolyai Önképző Műhely novemberi foglalkozásán készültek.

A munkásszálló arcai és az alakváltó kaméleonember

BOMovie Extra S02E04: Zelig és Hotel Magnezit

A tavaszi karanténidőszak után másodszor is home office-ba kényszerült a BOMovie Extra, vagyis a BOM népszerű filmklubja. Ezúttal is a Bon-BOM hasábjain ajánlom a havi filmet, de ezúttal a kísérő rövidfilmről sem feledek meg. A klub fiktív decemberi vetítővásznán Woody Allen *Zelig* című 1983-as filmje látható, míg a B-film (ami megnevezés nem a minőségére vonatkozik!) Tarr Béla *Hotel Magnezit* című 1978-ban forgott rövidfilmje.

Miért ez a kettő?

Ha megnézed a *Hotel Magnezitet* és utána a *Zeliget*, akkor nem sok hasonlóságot találsz közöttük. Vagy mégis? Tarr Béla filmje egy munkásszállón játszódó egyetlen jelenet, amelyben a főszereplőt egy lopás miatt ki akarják tenni az utcára. Bajtársai mind ellene fordulnak, pedig ők sem ártatlanok. A tizenkét perces film egy beletörődéstörténet, ahol a hős először felháborodik, majd lassan belenyugszik a sorsába és elhagyja a munkásszállót. Mindezzel szemben a *Zelig* egy '20–30-as években élő kisebbségi komplexussal küzdő emberről szól, akinek egyetlen célja az, hogy szeressék. Olyannyira ez az egyetlen vágya, hogy mindenben a körülötte lévőkhöz hasonul, ellentmondani nem tud, sőt még a környezetében lévőkhöz testi adottságait is

felveszi. Emiatt a tulajdonsága miatt kaméleonembernek hívják.

Ami az igazán meglepő, hogy mind a kettő dokumentumfilm, persze, nem a „klasszikus” beszélőfejes doku egyik sem. A *Zelig* használja a kamerába beszéltetés eszközét, de amiről szó van, az egyszerűen... hülyeség! Egy ember (akit egyértelműen Woody Allen alakít) változtatni tudja az arcvonásait, a nyelvet, amit beszél, de még a bőrszínét is? Abszurd! De... mégis dokumentumfilm. Tarr Bélánál pedig nem egy megfigyelő filmet látunk, még ha a szereplők amatőrök is (amiben egyébként nem vagyok biztos).

Miért nézd meg?

Mit mondanál, ha megkérdezném, mi a dokumentumfilm? Nagyobb összegben mernék fogadni, hogy a válaszodban benne lenne a valóság szó, és össze is kötnéd a filmmel. Nos, a két példa is mutatja, hogy a dokumentumfilmnek nincs feltétlenül köze a valósághoz, vagy nem úgy, ahogy elsőre gondolnánk. A dokumentumfilm egy filmezési forma, egy egyezmény, amit az alkotó köt a nézővel, hogy utóbbi most egy más befogadói hozzáállást igénylő filmet fog látni. Így nem is műfaj, hanem sokkal inkább műnem, ha irodalmi párhuzamban gondolkodunk.

A *Hotel Magnezit* egy a hetvenes évek egyik fontos társadalmi problémájáról szól, az alsóosztálybeli munkások életéről. A munkásszállók világáról, ahol ember embernek farkasa, de a társadalom szélesebb rétege keveset tud erről az életről. Tarr a valós problémát mutatja, azt rögzíti, még akkor is, ha díszletben és színészekkel dolgozik. Ez is dokumentumfilm.

A *Zelig* egy kitalált figura tényleg nem mindennapi történetét meséli el, ugyanúgy, ahogy a hasonló, de komolyan vett filmek többsége. A *Zelig* minden szempontból megfelel annak, amit dokumentumfilmnek tartunk, mégis egyértelmű, hogy ez nem lehet igazi. Ez pedig az áldokumentumfilm kettős helyzetéből adódik, vagyis bizonyos szempontból ez is dokumentumfilm.

Mire figyelj?

Tarr Béla nevével mindenki találkozott, ha a filmjeire még nem is szánta rá magát. Őt a tízperces snittjeiről ismerjük, ahol jobbra csak sétálnak előre a szereplői. A *Hotel Magnezit* azonban még azelőtt készült, hogy rálépett volna a *Sátántangó* hosszú földútjára. Ezek előtt a dokumentumfilmmezés különös hazai formáit próbálgatta (lásd még: Budapesti Iskola), aminek a *Hotel Magnezit* az egyik példája.

Érdemes megfigyelni, hogy pontosan mi is érdekelte a rendezőt: az arcok. A film főleg közelikből áll, az is ne-

hezünkre esik, hogy feltérképezzük a teret. Ritka őszinte pillanatot kap el a rendező, mikor a főszereplő elkezd összepakolni a holmiját és tehetetlenül kikerül az utcára. A hétköznapi beszédmód, a megfigyelt tekintetek és a kevés látható környezeti elem egy olyan személyes filmet eredményez, aminek minden perce arany.

Woody Allen filmjéről ugyanez mondható el, de teljesen más okokból. Az, ahogy a *Zelig* elhiteti a nézővel, hogy a kaméleonember létezik, hihetetlenül szórakoztató. Vannak itt idős megszólalók, akik átérték az eseményeket, szakemberek, akik a hős pszichéjéről beszélnek, archív felvételek és korabeli újságcikkek. A *Zelig* tökéletesen sajátítja el a dokumentumfilmes beszédmódot, csak azért, hogy bebizonyítsa, az okos forma megtölthető hülyeséggel. Woody Allen ráadásul ebben a filmjében nem is a megszokott karaktert hozza, ugyanis alig beszél. A film egy olyan időbe helyezi cselekményét, ahol még nem volt hangosfilm – legalábbis egy ideig. A *Zelig* komédia, ami rávilágít, hogy ha más befogadói hozzáállást veszünk fel, teljesen más filmet is kapunk. Nézhetjük dokumentumfilmként, és megtudhatunk sok hasznos információt az alakváltó emberről, aki soha nem létezett, de nézhetjük vígjátékként is, de akkor készülünk fel, hogy a térdünket fogjuk csapkodni közben.

Nagy Tibor

„Luca, Luca kitty-kotty” – Luca napja

December 13-a, Luca napja igen jelentős esemény volt a népi világban Magyarországon belül, és a határon túl is. Különlegessége leginkább abból fakadt, hogy a Gergely-naptár bevezetése előtt erre a napra esett a téli napforduló, tehát ekkor volt a leghosszabb az éjszaka, innentől pedig egyre hosszabbak lettek a nappalok. A svédek december 13-án tartják még ma is a fény ünnepét, ahol a fényhozó szűz, Szent Lúcia előtt tisztelegnek. Ezen a napon Luca-menyasszonyt választanak, aki gyertyás koszorút visel a fején, majd fehér ruhába öltözve felvonulnak, így ünnepelve a téli sötétség végét. A magyar népi hitvilágban azonban Luca nem sokat hordoz magában a jóságos Szent Lúciából. A Luca-napi szokások legtöbbje egy boszorkányos nőalakhoz köthető, akinek eredete nem teljesen tisztázott. A magyar hagyományok – a svédekkel ellentétben – december 13-ának nem a fényhozó voltát ragadják meg, hanem inkább azt, hogy ekkor volt leghosszabb az éjszaka. A sokáig tartó sötétség ugyanis megfelelő alkalmat kínál a *gonoszjárásnak*.

Úgy tartották, hogy ezen a napon védekezni kell a boszorkányoktól, amire többféle módszert ismertek. A fokhagyma például nemcsak a vámpírok, hanem a boszorkányok ellen is igen hatásosnak bizonyult. Bekenték vele az állatok fejét és az ólak ajtaját, nehogy

megrontsa őket a gonosz. Az emberek pedig jóízűen elfogyasztották, vagy a kulcslyukba dugdosták a gerezdeket. A seprüket gondosan elzárták, hogy ne nyargaljanak rajta a boszorkányok. Tiltották továbbá a kölcsönadást, nehogy a boszorkány kezére kerüljön a tárgy, és bajt hozzon a tulajdonosára. A rossz gyerekeket pedig azzal riogatták, hogy Luca napján jár a házak körül a *lucadisznó* nevezetű kísértet, aki elviszi őket, ha nem fogadnak szót.

Luca éjjelén szokás volt még az alakoskodás is. A legények és leányok Lucának öltöztek, fehér leplet öltöttek magukra, arcukat belisztezték, és az embereket riogatva járták végig a falvakat. A tyúkokat megpiszkálták, az ablakokba pedig világító *lucatökök* helyeztek, hogy megijesszék a lakókat. A töklámpásnak szemet, orrot, száját vágtak, belsejébe gyertyát helyeztek – olyan volt, mint egy tipikus halloween-tök.

A legismertebb Luca-napi szokás is a gonoszhoz, a boszorkányokhoz köthető. Ezen a napon láttak neki a *lucaszék* faragásának. A kerek, háromlábú sámlit kilencfélefaból (kőkény, boróka, akác, csertölg, jávor, rózsza, körte, som, jegenyefenyő) készítették. Vasat nem tartalmazhatott, tehát az illesztéseket is szegelés nélkül kellett megoldani. A szék karácsony napjára készült el, amikor elvitték magukkal az éjféli mi-

sére. Ott aztán a készítője ráállt, és meglátta a falu boszorkányait – köztudott ugyanis, hogy ők ilyenkor szarvat viselnek. Utána nyomban el kellett égetnie a széket, hazafelé sietve pedig mákot kellett szórnia maga után, hogy azt kelljen szedegetnie a boszorkányoknak, és ne verjék meg őt.

Mágikus ereje volt a *lucapogácsának* is. Luca napján olyan pogácsákat sütöttek, melyeken tollakat helyeztek el. Úgy tartották, hogy akinek pogácsáján a toll sütés közben megperzselődik, annak korai halála várható. Ezeknek a süteményeknek azonban volt egy barátságosabb formája is: előfordult, hogy nem tollat, hanem cetliket sütöttek bele, melyekre férfineveket írtak, és a jövődöbelijüket jósolták meg vele.

A férjjóslásnak számtalan egyéb módszerét ismerték. András napjához hasonlóan ekkor is használták a gombócos, illetve a szemétdombos praktikát, de emellett varázsoltak például

lucacédulával is. Ekkor szintén papírcetlikre írtak férfineveket, majd karácsony napjáig minden este tűzbe vetettek egyet – amelyik megmaradt, az lett a férjük neve. A Luca napjához köthető házasságjóslo hagyományoknak lehet némi közülük a legendabeli jóságos Szent Lúciához, aki (Katalinhoz hasonlóan) Jézus jegyeseként az eladósorba lépő lányok pártfogója volt. Ez a szokás inkább az ő személyéhez köthető, mintsem a boszorkányos Lucához.

December 13-a már elég közel volt az év végéhez ahhoz, hogy ne csak férjet jövendőljenek, hanem jóslatokat tegyenek a következő esztendőre vonatkozólag is. Ennek egyik formája a *lucabúza* ültetése volt. A hagyomány szerint, ha a Luca napján elbújtatott búza karácsonyra kizöldül, akkor a következő évben jó termés várható. A *lucakalendáriumban* az elkövetkező 12 hónap időjárását jelezték előre a karácsonyig hátralévő 12 nap időjárása alapján. Hasonló

célokat szolgált a *hagymakalendárium* is, ennél viszont arra voltak kíváncsiak, hogy mennyire lesz csapadékos az idő. A jóslást úgy végezték, hogy 12 hagymalevelet besóztak, majd azt figyelték, hogy melyik nedvesedik át: ezek jelezték a csapadékosabb hónapokat.

Az új esztendőre készülve természetesen a termékenységvarázslások sem maradhattak el. Luca napján a tyúkok kaptak központi szerepet. A legkülönbözőbb praktikákkal igyekeztek elérni, hogy minél szaporábbak legyenek a tyúkok. Reggel hétféle magot szórtak nekik, éjfélkor pedig megpiszkafázták őket, hogy jól tojjanak. Tilos volt az aszszonyoknak ezen a napon fonni és varrni, nehogy bevarrják a tyúkok fenekét. Helyette inkább sokat ültek vagy feküdtek a gazdasszonyok napközben, hogy jó „ülős”, azaz jó tojó legyen a tyúkjuk. Néhol élt az a szokás is, hogy a szomszédtól loptak egy marék szalmát és egy tojást, mondván: „A mi tyúkunk tojogájjon, a szomszédé kotkodájjon!”

A termékenységvarázslásban az aszszonyok segítségére voltak a *kotyoló* kisfiúk. A gyerekek házról házra járva énekelték a varázsló rigmusokat: „Luca, Luca kitty-kotty, tojjanak a tiktyok!” Szalmát vittek magukkal, amivel megbűvölték a tyúkokat, a háziaknak pedig köszöntőt mondtak, akik megajándékozták őket tojással vagy más adománnyal.

Azt hiszem, mindezek alapján méltán mondható, hogy Luca napja a népi világ egyik legszokásosabb ünnepe. Annyi szo-

kás fűződik hozzá, hogy senkinek sem volt ideje az unatkozásra. Szerteágazó hagyományaiból néhányat pedig még ma is tartanak. Az óvodások kedvelt elfoglaltsága például a *lucabúza* vetése, de találkoztam már férjjeslő *lucapogácsákkal* is.

Források:

BÁLINT SÁNDOR: *Ünnepi kalendárium II.* Neumann Kht., Budapest, 2004.

CSÁKY KÁROLY: *A Luca-napi szokások Hont megyében.*

DÖMÖTÖR TEKLA: *Magyar népszokások*, Corvina Kiadó, 1983.

DÖMÖTÖR TEKLA: *Naptári ünnepek – Népi színjátszás*, Neumann Kht., Budapest, 2004.

DÖMÖTÖR TEKLA: *A női munkatilalomhoz fűződő etimológiai mondák.*

Magyar néprajz VII. kötet, Népszokás, néphit, népi vallásosság, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1988–2002.

Magyar néprajzi lexikon, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1977–1982.

<https://archiv.katolikus.hu/szentek/1213.html>

<https://www.britannica.com/topic/St-Lucias-Day>

https://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Lucy%27s_Day

Rácz Dorottya

Simón Bolívar, a „Felszabadító”

1830. december 17-én egy venezuelai kisvárosban, Santa Martában, mindenkitől elhagyatva halt meg Simón José Antonio de la Santísima Trinidad Bolívar y Ponte y Palacios y Blanco, baszk származású venezuelai arisztokrata, hadvezér és államférfi. Mindössze 47 éves volt, de a szüntelen háborúk és a politikai küzdelmek felőrölték az egészségét. 1830-ra minden tábornoka vagy halott, vagy áruló. Bolívar neve elválaszthatatlan a megelőző két évtized dél-amerikai történetétől.

Passuth László író így örököltette meg az emigráns Bolívert esszéjében, amint az Jamaicában a térkép fölé hajolva álmodik: „lelkében víziók kelnek életre, képzeletében államszövetségek születnek”. De ki volt ő valójában?

1783-ban, amikor hősünk született, a Spanyol Birodalom elérte legnagyobb kiterjedését az amerikai kontinensen. A Kaliforniától és a Mississippi vízgyűjtő medencéjétől a Magellán-szorosig húzódó hatalmas birodalom alkirályságokra, azok pedig főkapitányságokra oszlottak. Bolívar a Venezuelai Főkapitányságban látta meg a napvilágot. Vagyona révén fiatalon utazást tett Európában. A kreolokhoz tartozott, vagyis azon spanyolok közé, akik a gyarmaton születtek. Ekkor éles ellentét feszült a kreolok többsége és a gyámkodó anyaország között. A fölvilágosodás elveit valló tanítójának hatására Bolívar korán úgy vélte, hogy

a spanyol gyarmati rendszer az oka hazája elmaradottságának. Számára a hazát már nem Spanyolország jelentette, hanem Venezuela, sőt egész Amerika.

1805-ben Rómában, a Monte Sacro csúcsán megfogadta, hogy fölszabadítja hazáját a spanyol uralom alól. Fogadalmát hamarosan beválthatta: 1810-ben a caracasi junta (tanács) átvette a hatalmat Venezuelában, kihasználva

a Napóleon spanyolországi hadjáratával kialakult válságot (Napóleon a spanyol királyi dinasztiát megfosztotta trónjától, ezért hivatalosan lehetett érvelni az anyaországhoz fűződő kapcsolat megszakadása mellett). A Bolívar vezette küldöttség hazahívta Francisco Mirandát, a venezuelai forradalmárt londoni emigrációjából. Miranda megálmodott egy olyan államszövetséget, amelyben minden bőrszínű és származású ember egyenlő, akár európai, akár afrikai, akár indián az őse.

Bolívar idővel maga is támogatta a Dél-Amerikai Egyesült Államok megalakításának a tervét. A köztársaság életbe léptette a polgári reformokat: elválasztották az egyházat és az államot, eltörölték az inkvizíciót és a jobbagyságot, bevezették a közteherviselést. Ám nem esett szó a rabszolgaság eltörléséről, és a lakosság 15%-át kitevő indián lakosok jogairól sem.

Az első Venezuelai Köztársaság 1813-ban megbukott, ahogyan 1815-ben a második kísérlet is, alapvetően a belső etnikai és társadalmi ellentétek miatt. Bolívar belátta, hogy jogot kell adni a népnek, fel kell szabadítani a rabszolgákat, földet kell adni a szegényparasztnak. A Jamaica levélben megfogalmazta az egységes Spanyol-Amerika álmát. Mint írja: „mily szép lenne, ha a panamai földszoros ugyanazt jelenthetné Dél-Amerika számára, mint amit egykoron a kotinthesi isthmus (ti. földszoros – P.Á.) Hellasnak...”

1816-ban Bolívar partra szállt Venezuelában, s hadba hívta a város és a falu mellett a llanos (puszta) és a hegyvidék lakosait is. A földosztás ígérete most már az indián és félvér pásztorokat is a függetlenség mellé állította. A nem oly régen spanyol zsoldban harcoló pásztorok, a „pokoli llanerók” soraiból megszerveződött a venezuelai könnyűlovasság, amely a sík vidéken eldöntötte a küzdelmet. Közben Bolívar 1819-ben egy merész hadjárat során átkelt az Andokon, és kiűzte a meglepett spanyol helyőrségeket Kolumbiából. 1824-ben Bolívar tábornoka, Antonio José de Sucre juníni és ayacuchói győzelmével befejeződtek a harcok. Felső-Perut átkeresztelték Bolíviára. A névadás nem véletlen: ez az állam lett volna a jövő demokratikus kormányzásának laboratóriuma, ám az indián többségű Bolívia állandó fenyegetésben élt erősebb szomszédai miatt.

Bolívar megalapította Nagy-Kolumbiát. A kongresszus a „Felszabadító” (El Libertador) címet adományozta neki. Ám az eltérő regionális érdekek és a személyi ellentétek miatt az államszövetség végig ingatag lábakon állt. Az ígért társadalmi reformokat (földosztás, indiánok védelme) a helyi nagybirtokos elitek szabotálták, a rabszolgaságot az eredeti tervekhez képest lassabban számolták föl. A szegények, a nők és az írástudatlanok nem kaptak választójogot. Bolívar a szabadság híve volt, de a népet még éretlennek tartotta ahhoz,

hogy háromszáz év alávetettség után önmagát kormányozza. Ezért hajlott az erős központi hatalomra. Ezzel viszont maga ellen fordította a helyi eliteket.

A kongresszus élethosszig „Szabadító elnökké” nyilvánította, ezzel igen sok érdeket sértett meg. Sok huzavona után Venezuela kilépett az államszövetségből, Peru pedig megtámadta Bolíviát.

Bolívar egy ellene szőtt merénylet, majd kedvenc, hűséges tábornoka Sucre marsall meggyilkolása végleg letörte. Látni álmai megsemmisülését, csalódottan visszavonult a politikától, miközben az általa fölszabadított kis államok belefulladtak az anarchiába és a lázadásokba, s rövidesen háborúkba bonyolódtak egymással.

Bolívar halálos ágyán lesújtóan nyilatkozott a forradalomról: „akik egy forradalmat szolgálnak, a tengert akarják fölszántani”. Ma mégis a legnagyobb latin-amerikai államférfiként tartják számon, aki zsenijével megérezte a latin-amerikai országok egymásrautaltságát, közös érdekét az Egyesült Államokkal szemben. Aki a rabszolgaság eltörlésének követelésével példát mutatott Európa és Észak-Amerika számára. Olyan ő Latin-Amerikában, mint Magyarországon Széchenyi István és Kossuth Lajos egy személyben. Regények, filmek örökítették meg személyét, pénzt, repülőteret is elneveztek róla, és a Bolívar név keresztnévvé vált.

Paár Ádám

Nádasdy Ádám: A hazafiúi hűségről

Hazánkban, fiúk, nem szabad csalódní,
mert olyan az, mint az édesanyánk.
Ugyanazt főzi folyton, s hajtogatja:
hogy ezt szeretjük. „Egyél még, fiam!”
Konyhájában ütött-kopott edények,
ami meg új, az tölünk idegen.
Falán a régi esküvői képük,
„Ugye szép asszony voltam?” – kérdezi.
Sosem volt szép. De ne vegyétek észre.
Menjetek el szépen, ne szóljatok.
A cipőnket nézhetjük nagy zavarban,
hogy csúnya asszony az édesanyánk.
S ha fényéynyire van már a szobája,
a távolságon hűledezeni kár:
a lába közül bújtatok elő,
s a szaga végig ott lesz rajtatok.

forrás: Holmi, 23. évf. 12. sz.

Impresszum

Szerkeszti: Herbst Rebeka

Munkatársak: Nagy Tibor, Paár Ádám, Rácz Dorottya, Varga Vajk

Korrektor: Nagy Andrea Flóra

Tördelő: Herbst Rebeka

A borító a www.unsplash.com webhelyről származik.

Szerkesztőség: 1148 Budapest, Örs vezér tér 11. fszt. 1.

E-mail: bom@e-nyelv.hu

Honlap (korábbi számokkal): www.bolyaimuhely.hu

Alapítva 2011-ben.

A Bon-BOM című lapot a Médiahatóság 2012 októberében
nyilvántartásba vette.

Megjelenik 2020-ban a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával.